

หัวข้อวิจัย	รูปแบบการส่งเสริมการอ่านของเด็กปฐมวัยในทรศนะของครูและผู้ปกครอง
ผู้ดำเนินการวิจัย	รองศาสตราจารย์ ดร.สุชุม เฉลยทรัพย์
ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล
หน่วยงาน	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องรูปแบบการส่งเสริมการอ่านของเด็กปฐมวัยในทรศนะของครูและผู้ปกครอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ทศนคติ และความคาดหวังในการส่งเสริมการอ่านให้กับเด็กปฐมวัยของครูและผู้ปกครอง เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการอ่านของเด็กปฐมวัย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทศนคติ และความคาดหวังกับปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการอ่านของเด็กปฐมวัย เพื่อสร้างรูปแบบการส่งเสริมการอ่านให้กับเด็กปฐมวัย โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ การรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 38 คน และการสนทนากลุ่มจำนวน 21 คน การรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ครูระดับปฐมวัย และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำนวน 3,221 คน ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เวลาการรวบรวมข้อมูล มิถุนายน 2552 ถึง พฤษภาคม 2553 เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แนวคำถามที่โครงสร้างในการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม แบบสอบถามแบบประมาณค่าที่มีค่าความเชื่อมั่น .8229 - .9295 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยคือ t-test และการหาความสัมพันธ์อย่างง่าย (Pearson Correlation Coefficient)

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า

1) ความรู้ ทศนคติ และความคาดหวังในการส่งเสริมการอ่านให้กับเด็กปฐมวัยของครูและผู้ปกครอง จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยของครูและผู้ปกครองในปัจจุบันยังถูกแยกออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่เน้นพัฒนาการของเด็กปฐมวัย กับเน้นเพื่อการแข่งขัน ความเป็นจริงการเรียนในระดับปฐมวัยต้องการพัฒนาความพร้อมของเด็กทางด้าน

ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา ความรู้ ทักษะ และความคาดหวังในการส่งเสริม การอ่านให้กับเด็กปฐมวัยจึงแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ กลุ่มที่เน้นพัฒนาการจะส่งเสริมการอ่าน ตามความต้องการ และธรรมชาติของเด็กปฐมวัย โดยการอ่านในลักษณะนี้จะเข้าใจว่า “เด็กอ่าน ได้ แต่จะอ่านไม่ออก” เป็นการอ่านจากจินตนาการ อ่านตามผู้ใหญ่ เป็นการสร้างความคุ้นเคย ระหว่างเด็กกับหนังสือ และจะทำให้เด็กเกิดการรักที่จะอ่าน แต่กลุ่มที่เน้นเพื่อการแข่งขันจะเป็น การสอนอ่านแบบสะกดคำ อ่านตามความต้องการของผู้ใหญ่ว่าอยากให้อ่านอะไร เด็กอาจจะอ่าน ได้แต่ไม่ได้เกิดจากความต้องการและจะนำไปสู่ความไม่ชอบอ่าน

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่านของเด็กปฐมวัย จากแบบสอบถาม พบว่า พ่อแม่มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการอ่านให้กับเด็กปฐมวัย ความรู้ความเข้าใจถูกต้องร้อยละ 98.20 รองลงมาคือ การอ่านของเด็กปฐมวัยเป็นการพัฒนาการสติปัญญาของเด็ก ร้อยละ 97.73 และการอ่านหนังสือให้เด็กปฐมวัยฟังเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน ร้อยละ 96.62

ทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่านของเด็กปฐมวัย พบว่า ครูมีความสนใจในการ ส่งเสริมการอ่านของเด็กมากที่สุด(ค่าเฉลี่ย 3.95 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.811) รองลงมาคือ การ พัฒนาสื่อเพื่อส่งเสริมการอ่านของเด็กปฐมวัย(ค่าเฉลี่ย 3.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.859) และ มีการให้ความสำคัญกับการอ่านของเด็กปฐมวัย(ค่าเฉลี่ย 3.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.834) ความคาดหวังต่อการส่งเสริมการอ่านของเด็กปฐมวัย พบว่า ประเด็นที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูมี ความสนใจในการส่งเสริมการอ่านของเด็ก(ค่าเฉลี่ย 4.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.725) รองลงมาคือ การมีสื่อที่ใช้ในการส่งเสริมการอ่านของเด็กปฐมวัย(ค่าเฉลี่ย 4.25 ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน 0.741) และการพัฒนาสื่อเพื่อส่งเสริมการอ่านของเด็กปฐมวัย(ค่าเฉลี่ย 4.23 ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.723)

2) ปัจจัยที่ส่งเสริมการอ่านของเด็กปฐมวัย พบว่า ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการอ่านของเด็ก ปฐมวัย คือการอ่านให้เด็กฟัง ไม่บังคับให้เด็กอ่านให้ออก หรืออ่านแบบสะกดตัวให้ได้ การส่งเสริม การอ่านควรเริ่มจากสภาพแวดล้อม คือ สภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือคนที่ ใกล้ชิด คุณปู่ คุณย่า คุณยายหรือคุณครู สื่อ หนังสือ ควรเป็นหนังสือที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก และควรมีรูปภาพประกอบ หนังสือควรมีหลายประเภท ผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา และส่งเสริมการอ่านให้กับเด็กปฐมวัย

ความคิดเห็นกับปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการอ่านของเด็กปฐมวัยพบว่า ในภาพรวม ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และทุกประเด็นมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่า ด้านร่างกายประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ร่างกายมีความพร้อมด้านการรับ

ฟัง รองลงมาคือ ร่างกายมีความพร้อมด้านการมองเห็น และสุขภาพร่างกายเด็กต้องมีความแข็งแรง ด้านอารมณ์-จิตใจ ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ เด็กมีความสุขเมื่อได้ฟังผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้ฟัง รองลงมาคือ มีความสนใจในการฟัง และ มีความพร้อมทางด้านอารมณ์ก่อนเริ่มการอ่าน ด้านสังคม (สภาพแวดล้อม) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การส่งเสริมการอ่านควรเริ่มจากสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว รองลงมาคือ มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการพัฒนาการอ่าน และพ่อแม่ผู้ปกครองมีความพร้อมในการพัฒนาการอ่าน ด้านสติปัญญาประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ รองลงมาคือ เด็กชอบพูดชอบถาม และเด็กมีความอยากรู้ อยากเห็นชอบคิดแก้ไขปัญหา

3) ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะคิด และความคาดหวังกับปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการอ่านของเด็กปฐมวัย พบว่า ความรู้ ทักษะคิด ความคาดหวังและปัจจัยในการส่งเสริมการอ่านของเด็กปฐมวัยด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา มีความสัมพันธ์กัน โดยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่านของเด็กปฐมวัยมีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านสติปัญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4) รูปแบบการส่งเสริมการอ่านให้กับเด็กปฐมวัย คือ ต้องมีนโยบายที่ชัดเจนจากกระทรวงหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบว่าควรส่งเสริมการอ่านในลักษณะใด ให้มีความชัดเจน ควรมีการรณรงค์ให้การศึกษาแก่พ่อแม่ใหม่ๆ ว่าการเลี้ยงดูด้วยอาหารไม่เพียงพอ แต่ต้องพูดคุย เสริมปัญญาให้กับเด็ก แล้วก็นำหนังสือให้เด็กฟัง ต้องพยายามให้พ่อแม่มีส่วนร่วมในการช่วยส่งเสริมการเตรียมความพร้อมให้เด็กรักการอ่าน ครูควรมีหนังสือแล้วอ่านให้เด็กฟัง ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับหนังสือที่จะอ่านให้กับเด็ก 6 เดือน 1 ปี 2 ปี 3 ปี ฟัง ว่าควรเป็นหนังสือประเภทไหน ซึ่งอาจเป็นหนังสือที่เป็นรูปภาพ เป็นภาพที่เด็กเห็นของจริง เป็นสิ่งที่เด็กเคยเห็น วิธีการควรเป็นการใช้ในชีวิตประจำวัน ความสนใจต้องมาก่อน ความรู้ ความสนใจ ในเรื่องนั้น เพราะฉะนั้นกิจกรรมรักการอ่าน 1 วัน ไม่มีประโยชน์ต้องทุกวัน ต้องเป็นชีวิตประจำวัน กิจกรรมห้องสมุดสำหรับเด็กอนุบาลห้องสมุดต้องมีในห้องเรียน

รูปแบบ “3 มี” แบบ “3 เล้า” คือ ต้องมีนโยบาย ต้องมีความเข้าใจ ต้องมีกิจกรรม โดยทั้ง 3 ส่วน ต้องสะท้อนถึงกัน มีความสอดคล้องกันและมีการดำเนินงานด้วยจิตอาสาและจิตสาธารณะ โดยทุก “มี” ต้อง “SMART” อย่างมี “STEP”

